

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

1 §: Lakiluonnoksen taustaperusteluissa tuodaan esiin, ettei ole riittävää turvata nykyistä elonkirjoa, vaan monimuotoisuutta on pyrittävä myös aktiivisesti lisäämään. Tämän vuoksi SVK esittää ensimmäisen tavoitteen täydennystä muotoon: ”luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja ennallistaminen”.

2 §: SVK toteaa, että pykälässä olisi syytä määritellä lain suhde myös kalastuslakiin, johon esitetään luvun 8 osalta muutosta nykytilaan verrattuna. SVK:n näkemykset luvun 8 osalta esitetään lausunnossa myöhemmin.

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

-

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

-

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

-

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

48 §: SVK esittää, että yksityistä luonnonsuojelualuetta perustettaessa on kalastusta koskevissa yleisen edun näkökohdissa kuultava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen nimenomaista kalatalousviranomaista, jolle tehtävä kalastuslain 20 §:n mukaan kuuluu. Samalla tulee tarkentaa perusteluihin, ettei yleiskalastusoikeuksia voida kieltää yksityisellä luonnonsuojelualueella, vaan edellä mainitun harkinnan jälkeen, mikäli niiden rajoittaminen edelleen katsotaan perutelluksi, tulee rajoittamista hakea kalastuslain 54 §:n mukaisesti. Yhtäläisesti kaikkea kalastusta koskevissa rajoitusesityksissä tulee noudattaa kalastuslain 53 §:ää.

Nämä esitykset ovat tarpeen, sillä nykylainsäädännön aikana (ja ennen) on perustettu vaihtelevin kirjauksin tehtyjä yleiskalastusoikeutta rajoittavia luonnonsuojelualueita, joista kalastajien on ollut vaikeaa tai jopa mahdotonta saada tietoa. Kirjavista perustamispäätöksistä johtuen on esiintynyt myös epävarmuutta, että missä tapauksissa kalastusta koskevia kieltoja on voimassa. Kalastajien oikeusturvan, rajoitusten tarkoituksenmukaisuuden ja myös kalastuksen valvonnan toteuttamisen kannalta on ehdottoman tärkeää hoitaa perustamiseen liittyvät kalatalousasiat jatkossa kalatalousviranomaisen kanssa kalastuslakia noudattaen. Tällöin varmistetaan myös mahdollisten yleiskalastusoikeusrajoitusten kirjaaminen kaikille avoimeen kalastusrajoitus.fi-palveluun.

49 §: SVK esittää, ettei pykälän 48 tavoin tälläkään pykälällä voi sopimusmenettelyllä suoraan kieltää yleiskalastusoikeuksia ilman kalatalousviranomaisen osallistamista sekä toimimista kalastuslain 54 (ja 53) pykälän mukaan.

51 §: SVK on tyytyväinen, että yleiskalastusoikeuksien tapahtuva kalastus turvataan jatkossakin myös kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa. Esitys on Marinin hallitusohjelmaan kirjatun kestävän vapaa-ajankalastuksen ja jokamiesoikeuksien turvaamisen mukainen.

Pykälän perusteissa olisi hyvä todeta, että kalastuslaissa (muun muassa pykälät 34, 46, 73 ja 74) määritellään tarkemmin sellaisista suojelualan sisällä sallituista kalastonhoitotoimista, joiden voidaan katsoa täyttävän ensimmäisen momentin ehdot asianmukaisuudesta perustamistarkoituksen vaarantamattomuudesta.

52 §: SVK kannattaa esitystä, ettei Metsähallitukselle nykylain tavoin enää anneta mahdollisuutta antaa lupaa malmin etsintään.

54 §: Yksityisillä luonnonsuojelualueilla on voimassa kirjava joukko erilaisia kalastusta rajoittavia, usein varsin epäselviä määräyksiä. Koska uusi kalastuslaki on tehostanut kalojen suojelua aiempaan lainsäädäntöön verrattuna, ovat monet näistä määräyksistä muuttuneet tarpeettomiksi. Lisäksi nämä kalastusrajoitukset hyvin harvoin kohdentuvat kalojen suojelun kannalta oikeisiin paikkoihin ja keinoihin.

SVK ehdottaa, että yksityisillä luonnonsuojelualueilla kaikki kalastusta rajoittavat päätökset tapahtuvat kalastuslain perusteella.

57 §: SVK huomauttaa, että erityisesti luonnonpuistoissa tulee huolehtia, ettei erikseen osoitettujen reittien tai alueiden puuttumisella estetä muuten sallittujen yleiskalastusoikeuksien käyttöä alueen vesistöissä, toisin sanoen rantaan pääsyä ja siellä liikkumista alueen perustamistarkoitusta vaarantamatta.

7 luku Luontotyyppien suojelu

65 §: SVK esittää, että pykälässä mainitussa valtioneuvoston asetuksessa tulee uhanalaisten luontotyyppien määrittelyperusteissa viitata myös koskiensuojelulakiin koskihahitaattien suojelun välineenä.

8 luku Eliölajien suojelu

71 §: Pykälässä esitetään luvun 8 soveltamisala. SVK esittää, että kuten pykälän ensimmäisessä momentissa esitetään poikkeuksena eräiden riistaeläimien huomioon ottamisesta luvun tietyissä pykälissä, tulee vastaavasti pykälän 76 § koskea myös vaelluskaloja, jotka on määritelty kalastuslain 4 §:ssä. Näin voidaan vahvistaa vaelluskalojen huomioon ottamista ympäristölupapäätösprosesseissa.

Lisäksi SVK esittää poikkeuksena pääsääntöön, että vaikka luvun ei ole muilta osin tarkoitus koskea kaloja, niin pykälien 77 ja 79 toimeenpanoa voitaisiin soveltaa vaelluskalojen esiintymispaikkojen suojeluun ja hoitoon.

Muilta osin kalalajien rajaaminen soveltamisalueen ulkopuolelle on SVK:n mukaan kannatettava esitys.

77 §: Pykälään tulisi lisätä mahdollisuus säätää asetuksella kalastuslain soveltamisalan uhanalaisten lajien esiintymispaikkojen suojelusta, vaikka kalat eivät lajeina luvun soveltamisalaan (edellä esitettyä tarkennusta lukuun ottamatta) kuuluisikaan. Tällaisia esiintymispaikkoja voisivat olla erityisesti kalastuslain 4 ja 64 § mukaiset vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueet. Kalastuslailla säädellään vain kalastusta koskevista rajoituksista näillä alueilla, mutta ei muusta lajeja edistävästä suojelusta.

78 §: Vesistöjen kunnostushankkeissa luontodirektiivin liitteessä IVa mainittujen lajien tiukka suojelu on usein ollut ongelma. Esimerkiksi virtavesikunnostuksissa vuollejokisimpukka ja kosteikkohankkeissa viitasammakko saattavat estää hankkeiden toteutuksen, vaikka toimenpiteet edesauttaisivat myös kyseessä olevia lajeja.

SVK ehdottaa, että luonnonvaraisten eläinten lisääntymis- ja elinympäristöjen kunnostaminen lisätään direktiivin poikkeamisperusteeksi. Lisäksi listalla oleva, mutta maassamme elinvoimaisena esiintyvä laji ei saa aiheuttaa estettä kunnostamiselle.

79 §: Pykälän tulee tarkoittaa myös 77 § pykälästä edellä annetuissa kommentteissa tarkoitettujen uhanalaisten vaelluskalojen esiintymispaikkojen kunnostuksia.

85 §: SVK esittää pykälän poikkeusperusteisiin seuraavaa tarkennusta:

Toisen momentin poikkeusperusteessa c tulee sana kalavesi korvata sanoilla kalakannat ja kalatalous.

9 luku Vaihdamta, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

79 §: SVK esittää selvennettäväksi pykälän kirjausta sellaiseksi, että se yksiselitteisesti koskee sekä maksullisia että maksuttomia yleiskalastusoikeuksia.

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

-

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

-

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

136 §: Viitaten pykälästä 48 antamiinsa kommentteihin SVK esittää, että pykälään lisätään poikkeus, jolla kaikkien aikaisemman lainsäädännön nojalla muiden valtion luonnonsuojelualuiden, yksityisten luonnonsuojelualueiden ja sopimusten nojalla perustettujen suojelualueiden kalastuslain 7 §:n mukaisia yleiskalastusoikeuksia koskevat kiellot kumotaan. Kiellot tulee hakea kalatalousviranomaiselta kalastuslain 54 §:n nojalla.

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

-

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

-

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

-

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

-

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

-

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

-

Saari Olli
Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö